

CZO-erkenning opleiding tot wondverpleegkundige belangrijk voor het vak

L. Offermans *

Hartje zomer 2020 zijn al zes zorginstellingen en alle drie de opleidingsinstituten door CZO erkend als opleider voor wondverpleegkundigen. Een aantal erkenningen zit nog in de pijplijn. De beroepsvereniging van wondverpleegkundigen heeft niet voor niets gepleit voor deze zelfstandige opleiding. Sinds vorig jaar november is het mogelijk bij het College Zorg Opleidingen (CZO) een erkenningsaanvraag voor de opleiding tot wondverpleegkundige te doen. Het hoeft geen betoog dat de beroepsvereniging, de opleidingsinstituten en de brancheverenigingen hier dolblij mee zijn.

“Er zijn veel opleidingen en bijscholingen op het gebied van wondzorg en -behandeling”, vertelt Marie-Christine Vissers, coördinator Erasmus MC Academie, Unit Intensive Zorg, en lid van de opleidingscommissie. “Maar veelal zonder status. De huidige landelijke erkenning betekent dat wondverpleegkunde daadwerkelijk een specialisatie is. Omdat de wondverpleegkundige aan duidelijke eisen voldoet trekt dat zorgverzekeraars eerder over de streep specialistische en complexe wondzorg daadwerkelijk te erkennen en te vergoeden.” Daarnaast is de erkenning natuurlijk een kroon op de hoeveelheid werk die de opleidingscommissie heeft verzet om de erkenning voor elkaar te krijgen.

De dagelijkse praktijk theoretisch onderbouwen

Gerdien van Cappellen is wondverpleegkundige in opleiding bij het Erasmus MC wondexpertisecentrum, een voor deze opleiding erkende zorginstelling. Ze heeft het praktijkgedeelte afgerond, is daarvoor geslaagd en zet nu nog een aantal theoretische punten op de i. “Ik heb HBO-V gedaan en in een regionaal ziekenhuis gewerkt”, vertelt Gerdien. “Ik had dus basiskennis over wondzorg. Toen ik in het Erasmus MC werd aangenomen, hoorde de opleiding tot wondverpleegkundige daarbij.”

De opleiding stimuleert je te verdiepen in literatuur over wondgenezing en -beleid.

Gerdien realiseert zich dat er voor haar vak bijna geen betere opleidings- en werkplaats is dan een universitair medisch centrum (UMC), waar ze te maken krijgt met supercomplexe wonden en dito zorg. “In de loop van de tijd kreeg ik steeds meer verantwoordelijkheden. Momenteel leer ik onder begeleiding debrideren (= verwijderen van

necrotisch (dood) weefsel). Daarnaast leer ik veel over wondmaterialen en voor welke wonden je de verschillende middelen kunt gebruiken. De opleiding stimuleert je te verdiepen in literatuur over wondgenezing en -beleid. Zo doe ik literatuuronderzoek naar het effect van Eusol (= wondverzorgingsmiddel) op wondgenezing.” Gerdien heeft veel geleerd door te doen. Ze ging gemiddeld eenmaal per vier weken twee tot drie dagen ‘naar school’. Op het programma stonden lessen over wondzorg, wondgenezing, medicatie, voeding en ‘evidence based practice’ (= het gewetensvol, expliciet en oordeelkundig gebruiken van het beste bewijsmateriaal om beslissingen te nemen voor de patiënt). Daar tussendoor werkte zij alleen of in groepen aan opdrachten, waar het zaak was om de theorie daadwerkelijk aan de dagelijkse praktijk te koppelen en daarmee te onderbouwen. “Als wondverpleegkundige werk je nauw samen met artsen,” vertelt Gerdien. “Als ik denk dat een patiënt geholpen kan worden met medicijnen, regel ik via de arts het voorschrijven daarvan. Hij of zij is bovendien eindverantwoordelijk voor het advies dat ik als wondverpleegkundige geef. Het is mooi om te zien dat je met je expertise als wondverpleegkundige, specialist op je eigen terrein, huisartsen en medisch specialisten verder kan helpen door mee te denken in consulten over wondzorg.” Uiteindelijk vindt Gerdien het allerbelangrijkste dat zij het lijden van patiënten met ernstige wonden en pijn kan helpen verlichten.

Werken aan de opleidingseisen

“Er kwam groen licht op het verzoek de opleiding tot wondverpleegkundige tot een CZO-erkende opleiding te maken”, vertelt Marie-Christine Vissers van de Erasmus MC Academie, erkend opleidingsinstituut voor wondverpleegkundigen. “De werkgroep, oftewel de opleidingscommissie in oprichting die opleidingscommissie wordt zodra

Het verzoek om erkenning

Wondzorg maakt onderdeel uit van de opleidingen die onder het cluster acute zorg vallen. Maar omdat het voor een belangrijk deel chronische wondzorg betreft, vond beroepsvereniging V&VN wondexpertise een zelfstandige, erkende opleiding tot wondverpleegkundige gerechtvaardigd. Zij dienden een verzoek in bij het CZO om de opleiding tot wondverpleegkundige tot CZO-erkende opleiding te maken. In het onderbouwendocument omschreven de vakexperts waarom wondverpleegkunde een specialisatie is, hetgeen grote overlap kent met ander vakgebieden, speciale kennis en kunde vereist en nog geen deel uitmaakt van een vervolgopleiding. Het CZO legde daar haar eigen criteria naast waarmee onder meer beoordeeld wordt of er daadwerkelijk sprake is van een zorgopleiding die opleidt tot een functie die in brede zin essentieel is voor zorginstellingen, die kwalitatief toegevoegde waarde heeft en zich bewezen heeft in de praktijk.

de opleidingseisen voor de opleiding zijn vastgesteld en gepubliceerd, kon aan de slag. De groep bestaat uit leden namens V&VN, de opleidingsinstituten en opleiders uit naam van de Vereniging Brancheopleidingsinstituten Gezondheidszorg (VBC).” Het gaat daarbij om het vaststellen van het deskundigheidsgebied, de eindtermen en de specifieke bepalingen waaronder de criteria voor beroepspraktijkvorming en de praktijkleerplaatsen. “Omdat de opleidingscommissie bestaat uit experts die het vakgebied uit en te na kennen, en voor wie opleiden geen geheimen kent, verliep het proces best vlot”, vertelt Marie-Christine. “Eigenlijk werk je met z’n allen aan een grote legpuzzel. Het vakgebied wordt tot in de kleinste details geanalyseerd. Alle vragen passeren, van ‘Wat omvat de basiskennis?’, ‘Wat maakt dit vakgebied tot specialisatie?’, ‘Is de opleiding niet al ergens belegd?’ tot aan ‘Over welke patiëntencategorieën gaat het?’, ‘Over welke taken hebben we het?’, ‘Welke competenties horen daarbij?’ en ‘Welke voorwaarden worden gesteld aan de praktijkleerplaats?’.”

“De langs deze weg vastgelegde concept opleidingseisen worden vervolgens gepubliceerd op de CZO-website. In onze nieuwsbrief wordt ‘het veld’ geïnformeerd hierover en uitgenodigd te reageren”, voegt Leonie Offermans, CZO-beleidsadviseur en secretaris van de opleidingscommissie, toe. “De ‘feedback’ die deze internetconsultatie oplevert wordt gebruikt om waar het nodig is en kan, de opleidingseisen nog verder aan te scherpen.” De CZO-directeur-bestuurder geeft vervolgens akkoord op de definitieve opleidingseisen: op 1 november 2019 zijn die voor de opleiding tot wondverpleegkundige gepubliceerd.

“Vanaf dat moment komen altijd de vragen van studenten, zorginstellingen en opleidingsinstituten over hoe ze de opleidingseisen moeten interpreteren en gebruiken. Daarbij probeer ik hen zo goed mogelijk te helpen. Ik blijf het aanspreekpunt voor deze opleiding”, vertelt Leonie.

De CZO-opleidingscommissie

De opleidingscommissie houdt toezicht op de kwaliteit van de zorgopleidingen en bewaakt deze met het oog op het landelijke civiele effect (= arbeidsmarkt mogelijkheden en -kansen). Via ‘deskresearch’ (= verzamelen, analyseren en interpreteren van bestaande onderzoeksgegevens) en ‘peer review’ (= collegiale toetsing) beoordeelt de commissie erkenningsaanvragen van zorginstellingen en opleidingsinstituten en adviseert hierover aan de directeur-bestuurder van het CZO. De opleidingscommissie is samengesteld uit leden die worden voorgedragen door de desbetreffende beroepsvereniging, de opleidingsinstituten en werkgevers. De commissie wordt terzijde gestaan door een CZO-beleidsadviseur.

Eindelijk een beschermde specialisatie

“De erkenning van deze specialisatie is enorm belangrijk,” zegt Kady Budna, wondconsulent en assistent directeur bij BBeterZorg wondcentra, een erkende zorginstelling voor wondverpleegkunde. “Het is belangrijk dat het vak een erkende en daarmee beschermde specialisatie is. Dat Jan en alleman ‘die ook een training wondzorg heeft gevolgd’ zich geen wondverpleegkundige meer mag noemen. Er is lang en hard aan gewerkt en dit is de kers op de taart.” Medewerkers van BBeterZorg zijn vertegenwoordigd in V&VN-groepen en onderdelen van WCS Kenniscentrum Wondzorg. Langs deze weg is het wondexpertisecentrum al zo lang als de CZO-erkenning speelt, betrokken geweest bij het proces. Kady geeft aan dat de erkenning het vertrouwen van zorgverzekeraars en medisch specialisten in de wondzorg vergroot. Voorop staat natuurlijk dat de patiënt ziet dat het goed geregeld is en hij of zij kan rekenen op optimale zorg. “Voor ons is de erkenning als praktijkopleider van belang”, legt Kady uit. “Want dat betekent erkenning als praktijkleerplaats waarin wij stages kunnen aanbieden. Dat doen we in september dit jaar voor het eerst. Onze verpleegkundigen en verpleegkundig specialisten zien honderden patiënten per jaar in het zuiden des lands, dus we hebben de student absoluut iets te bieden.”

CZO-erkenning opleiding wondconsulent volgende stap

Gerdien overweegt om op den duur de stap naar wondconsulent te maken. “Misschien is de opleiding tegen die tijd

CZO-erkend. Ik zou me graag nog verder in het vak verdiepen en dan met name gericht op onderzoek, beleid, kwaliteit en coördinatie van de wondzorg.” Marie-Christine vult aan: “Daar gaat het inderdaad om bij het vak van wondconsulent. Er wordt al veel onderzoek verricht door verpleegkundigen en gepubliceerd over kwaliteitsverbetering op basis van ‘evidence based practice’. Er zijn veel wondbehandelingen en -materialen. De wondconsulent beschikt over de bagage om kritische vragen te kunnen stellen en uiteindelijk wondbeleid in te zetten.” De opleidingseisen voor de opleiding tot wondconsulent worden door de opleidingscommissie wondzorg nog opgesteld. Daarnaast wordt gekeken hoe een en ander aansluit bij de ontwikkelingen bij CZO Flex Level c.q. de EPA (= ‘Entrustable Professional Activity’) structuur.

Overwegingen voor het aanvragen van een CZO-erkenning

- Kan de instelling de kwaliteit van de zorgopleiding garanderen als slechts sporadisch wordt opgeleid en de continuïteit daarmee niet altijd geborgd is?
- Voor instellingen die geen lid zijn van de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU), de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ) of Ambulancezorg Nederland (AZN) gaat een aanvraag gepaard met kosten.
- Instellingen onderkennen de waarde van het CZO-diploma omdat het garant staat voor een kwalitatief hoogstaande opleiding.
- Instellingen gunnen studenten een CZO-diploma.

Meer informatie

Welke instellingen en opleidingsinstituten reeds erkend zijn, is te vinden op de website van het CZO. Zodra een aanvraag positief is beoordeeld door de opleidingscommissie wondzorg, geeft de directeur-bestuurder akkoord en wordt deze toegevoegd aan de lijst van erkende zorginstellingen en opleidingsinstituten.

* *Leonie Offermans, beleidsadviseur, college zorg opleidingen (CZO), Utrecht*